

DELAJSKA POLITIKA

Izkaža dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petina enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 101

Sreda, 20. decembra 1933.

Leto VIII.

Preorientacija na Balkanu?

Želimo sporazum in sodelovanje med balkanskimi narodi.

Nedeljski obisk bolgarske kraljevske dvojice je simboličnega pomena, da se politični odnosi med balkanskimi državami izboljšujejo. Balkan je bil pred vojno nevarno ognjišče sporov, zaradi katerega je vsaj navidez nastala tudi svetovna vojna. Vsa zadnja stoletja je na Balkanu vedno tlelo in vrelo. Vršili so se osvobodilni boji, često pa tudi medsebojno klanje. Zato je sedanja diplomatska akcija za zblizanje in sodelovanje balkanskih držav važen, vesel pojav, ki obeta miren in sporeden razvoj balkanskih narodov v kulturnem in socialnem pogledu.

Pomembne so besede bolgarskega ministrskega predsednika Mušanova, ki je izjavil časnikiarjem med drugim:

»Imamo vprašanja, ki nas morejo deliti in ki so nepovoljno vplivala v preteklosti na odnose med obema narodoma. Ali točno je tudi, da se ta vprašanja zadovoljivo morejo rešiti po osebnem spoznanju v atmosferi zaupanja in prijateljstva. Nikdar nisem opustil prilike, da ne bi izjavljal, da je bolgarski narod naklonjen miru ter da želi sporazuma in prijateljstva z vsemi narodi, predvsem pa s svojimi najbližjimi sosedi. To dokazuje dejstvo, da se je brez rezerve priključil vsem mednarodnim sporazumom, katerim je bil cilj, odstraniti nasilja v mednarodni politiki.«

Bolgarija je bila doslej osamljena. Pridobiti sta jo hoteli zase Italija in Madžarska. Kakor pa Mušanova izjava potrjuje, se Bolgarija zave, da je brez sosedov le otok na Balkanu in da bi ji drugačna zveza ne bila prav povoljna. Geografsko-politično in gospodarsko je zanj predvsem zveza balkanskih držav važna. Najbolj važna pa je za Bolgarijo, da se odtegne mednarodnim spletkam, ki razdvajajo Balkan. Imperialistična politika zahodnih velešil je že odnekadaj neprestano netila sovraštvo na Balkanu. Prodreti je hotela do Bagdada, borila se je za Orijent, ja carigrasko morsko ožino Bosporus ter zaradi teh imperialističnih problemov netila vojne požare, da bi se jim nudila utemeljena prilika za intervencijo. S sporazumom balkanskih držav bo pa zaenkrat konec te hujskaške imperialistične politike velesil na Balkanu.

Čehoslovaške strokovne organizacije 1932

Strokovne organizacije naraščajo.

Čehoslovaška je močno industrijska država. Zaradi tega je tam delavsko gibanje, politično in strokovno jako lepo razvito.

V letu 1932. (konec decembra) je bila na Čehoslovaškem strokovno organiziranih 631.750 članov in članic. V poslovnem letu so strokovne organizacije pridobile 20.473 novih članov, oziroma so porasle za 3.3%. Češkim organizacijam pripada 407 tisoč 543 članov, nemškim pa 224.307.

Bratska strokovna organizacija nam bodi v zgled.

Širite naš list!

Zavarovanje za nezaposlene in za izdatno podpiranje

Nahajamo se v najhujši zimi. Boda, ki je nas spremljala lansko leto, se je letos povečala. Ne le, da konjunktura v industriji ni porasla, marveč seza

tudi med kmetiško delavstvo.

Ni več spora v tem, ali je potrebno zavarovanje za nezaposlene ali ne, zakaj vsa javnost uvideva potrebo preskrbe nezaposlenih. Tudi država je priznala to načelo s tem, da je stavila znesek za podpiranje nezaposlenih v proračunu ter naročila banovinom in občinam, da naj s posebnimi prispevki in svojimi dotacijami

ustanove podporne sklade.

S tem je priznano načelo.

Vsekakor pa te zbirke ne zadoščajo.

Nezaposleni

delavci so poleg tega, da ni gotovo ali dobe podporo ali ne, ki je še tudi nezadostna, vedno v negotovosti. Iz teh razlogov se v delavstvu ponavlja zahteva po obveznem zakonitem zavarovanju za nezaposlene.

Dognano je torej, da je moralna dolžnost družbe, da preskrbi s kruhom one, ki zaradi njenega upravljanja tega nimajo. Nimamo pa upanja, da bi splošnost to nalogo izvršila, zato

Pred zaključkom procesa o požigu nemškega parlamenta

Državni tožilec predlaga smrtno kazen za Lubbeja in Torglerja.

Preiskava v procesu požiga nemškega parlamenta, oziroma obravnava, je zaključena. Državni tožilec je predlagal za Lubbeja in Torglerja smrtno kazen, za Bolgare Dimitrova, Popova in Taneva pa oprostitev.

Značilno v tem procesu je, da se je kazal Lubbe v procesu kot fanatičen in slavohlepen požigalec, čeprav je njegova krivda jako dvomljiva, dočim za krivdo Torglerja sploh ni pozitivnih dokazov. Torgler se je branil energično in stvarno. Dimitrov je bil silno agresiven in je celo Göringa izzival pri obravnavi. Zagrozil je Göring Dimitrovu, da ga sedaj čuvajo stene ječe, ko pa pride na prosto, se bo obračunalo z njim.

Glede krivde Torglerjeve je sam državni tožilec nejasen, ker je svoj predlog utemeljeval s tem, da so komunisti iz političnih razlogov rabili vašno akcijo, da prično revolucijo. Namesto dokazov je državni pravdnik utemeljil svoj predlog s tezo, ki nima nikakršne realne podlage.

Državni pravdnik je končno pozival sodišče, da izvrši svojo dolžnost po svoji vesti. Dolžnost sodišča

mora delavstvo z vso odločnostjo zahtevati uvedbo splošnega obveznega zavarovanja za nezaposlene delavce in nameščenec ne glede na stroko.

Sedanje podpiranje nezaposlenih se vrši tudi brez dejanskega sodelovanja delavstva pri upravljanju podpornih skladov. V obveznem zavarovanju morajo biti tudi delavci zastopani v upravi.

Tudi v sedanjem proračunu je predvidevan znesek za podpiranje nezaposlenih. Potrebno pa je, da se ta znesek

zviša,

ker je tudi beda letos večja.

Minimalna zahteva za zavarovanje nezaposlenih je, da v to zavarovanje prispevajo delavci, podjetniki in država. S tem se bo splošnost ali država kot gospodarska enota samo oddolžila svoji naravni dolžnosti.

Prav posebno važno je tudi, da se v tej zimi blago draži, dočim sramotno nizke mezde še vedno padajo. To je zlo.

Strokovne organizacije delavcev in nameščencev morajo to vprašanje letos iznova povdariti v svojih akcijah. Lanska akcija je prodrla z načelom, da je tako zavarovanje potrebno, letos pa mora ta zahteva prodreti. Zahtevo morajo najodločneje podpreti novoizvoljene delavske zbornice.

Zahtevamo zavarovanje brezposelnih.

je pa označil že Göring pred sodiščem in na prvi seji parlamenta.

Za državnim tožilem je govoril branitelj Seuffert, ki je odločno zavračal, da bi bil požig parlamenta signal za revolucijo.

Sodba bo razglašena v soboto, dne 23. decembra 1933.

Göringa jezi proces o požigu parlamenta

Pruski ministrski predsednik Göring pravi, da je proces proti požigalcem parlamenta narod razočaral. Dokazal je, da se ne sme ravnati po abstraktnih paragrafi, kadar gre za politični zločin. Bil sem sam priča in sem pred sodiščem izrekel protest v imenu vsega naroda zaradi postopka v obravnavi. Odgovorni so obtoženci. Obžalovanja je vredno, da tri četrta leta po zločinu še vedno ni obsodbe.

Gospod Göring priznava s tem blamažo režima. Če pa sodba še ni izrečena, je pač krivda, ker ni pravih dokazov in je predsednik jurist, ne pa izrazit fašist.

Uspehi socijalistov na Finskem

Pri obč. volitvah, ki so se vršile 8. t. m. na Finskem, so imeli v mnogih mestih socijalisti lep uspeh. V glavnem mestu Helsinkih, kjer so imeli dosedaj 22 mandatov, jih imajo sedaj 23, vse ostale stranke skupaj pa 36. Tudi v mnogih podeželskih občinah se opaža jačji okret na levo.

Razpisane so volitve obratnih zaupnikov.

Sodrugji in organizacije naj pravočasno preskrbe za te volitve potrebne priprave. Več poročamo prihodnjč. Volitve se bodo vršile v mesecu januarju 1934.

Nemški državni zbor

Seja je trajala sedem minut.

Nemški državni zbor je na prvi seji sprejel dva važna sklepa. Izvolil je Göringa za predsednika ter ga pooblastil, da sme vbodoče vse vlozene peticije ali zavračati ali pa odkazati pristojni oblasti.

Seja se je izvršila po vojaški disciplini. Poslanci so samo glasovali. Disciplina poslancev se je celo galeriji zdela smešna.

Göring je izjavil, da bo skliceval parlament le v važnih zunanjepolitičnih zadevah.

Preskrba dela na Čehoslovaškem

minister dr. Czech pred proračunskim odborom senata.

Minister za socialno skrbstvo dr. Czech je v proračunski odsekovi debati senata povdaril, da so dosedanja ukrepi nekoliko zalegli, da se je nezaposlenost zmanjšala, vendar je nujno ravnanje še vedno potrebno. Izrabit se morajo vse možnosti v boju proti krizi in nezaposlenosti ter voditi akcijo po načrtu, da rešimo stotisoče ljudi propada.

Med te pomočke spada

skrajšanje delovnega časa,

ki postaja vsak dan nujneje in neodložljiveje. Druga namera, ki se pri nas še vse preveč podcenjuje, katere izvedbo pa moramo z vso odločnostjo zahtevati, je ureditev delovnega trga, dodelitev prostih delovnih mest predvsem nezaposlenim in socialno najpotrebnejšim. Nadalje se bo morala vlada pobrigati za notranjo kolonizacijo, za mladino, za prehrano otrok nezaposlenih ter za deljevanje drugih podpor ob različnih nujnih prilikah.

Tako govori minister, ki skrbi ob enem za proračunsko kritje za potrebe ministrstva socialnega skrbstva.

Stroga zima — usmilite se ptičic

Vsako ostrejšo zimo čitamo v listih to prošnjo, oziroma opozorilo. Opozorilo je povsem na mestu. Toda v letošnji zimi je nujnejši obenem klic po preskrbi nezaposlenih in njih otrok. Klic sedaj je že zamujen. Že pred letom smo vedeli, da se gospodarski in socialni položaj ne more znatno izboljšati v bližnji bodočnosti. To smo vedeli, vedeti smo morali. Poleg pogošane lanske bede je pritislila na siromake še trda in rana zima.

Siromak za siromakom trka na naša vrata. Minuli teden je potrkal mlad človek in prosil za obleko ali kruh. Oblečen je bil v golo srajco in hlače ter nosil obrabljen klobuk in raztrgane čevlje. Nimam dela že dolgo, dolgo. Nihče se ne briga zame, nihče ne sliši mojih tarnanj. Ali mislite, da ta siromak nalašč hodi tak okoli? O, ne!

Naši v Franciji

Nase uredništvo je prejelo to-le pismo iz Francije:

Daleč narazen smo, ali vendar, dragi sodrug, mi poslušamo sleherni utrip Vašega srca, sleherni Vašo besedo. Radi bi, da bi tudi Vi s tako pozornostjo sledili našemu gibanju in se spominjali, ko smo morali s trebihom za kruhom v širni svet. Poznatstvo in prijateljstvo nas spaja, veže pa tudi ona velika ideja, ki je omogočila, da se tuji po jeziku počutimo kot bratje med nami enakimi francoskimi trpinami. »Delavska Politika« je sedaj edina naša medsebojna vez; preko nje govorimo in pazno prisluškujemo, kakšen bo odmev naših besed. Vse kar vas razveseljuje, napravljajte tudi nam veselje, vse kar vas žalosti, prav tako težko tudi mi občutimo; vsi smo bili in ostanemo eno.

Ležko smo mi socialistični rudarji pričakovali izida volitev v Delavsko zbornico. Tem večje pa je bilo naše veselje, ko smo čitali poročilo o izidu v našem listu. Mi vemo, da je bil Vaš boj hud, ker so nasprotniki uporabili vsa sredstva, da bi Vas uničili. Pa so se zmotili. Vaša zmaga nad zutimi, ki v svojem nastopu dosledno kopirajo nemški in italijanski fašizem, je sijajna, zlasti tudi radi tega, ker je ta zmaga potrjena od stotisoč zavednih delavcev, delavk in nameščenstva v celi državi. Mi izseljenci, brezdomovinci, Vam k tej zmagi najiskrenejše čestitamo, ker čutimo, da je Vaša zmaga naša zmaga. Kajti kljub temu, da smo ločeni, se vedno še prištevamo k onemu delu trpečega jugoslovanskega naroda, ki je doma prav tako pozabljen, kakor smo pozabljeni mi, raztreseni po širnem svetu.

Naši tukajšnji sodrug, bivši trboveljski rudarji, so bili najprej osupli nad izidom glasovanja v revirih, danes pa, ko vedo kako je do takega volilnega rezultata prišlo, majajo z glavami in se čudijo, kako je kaj takega sploh mogoče. Vsaka stvar ima svoj konec in tudi take razmere kot so bile pri trboveljskih volitvah ne bodo trajale večno.

Čitalim in čitalkam naše »Delavske Politike« je še gotovo v spominu naš apel na široko javnost, s katerim smo prosili za knjige in črnska dela. Našemu pozivu so se odzvali in sicer častno odzvali sodrug in sodružice iz Amerike, torej tisti trpini, ki sami okušajo bridkost, katere nam nudi delo v deželah tujega kapitala. Iz Chikage in Clevelanda smo sprejeli veliko knjig, revij in časopisov, katere so zbrali in nam jih darovali naši sodrug. Najlepša jim hvala! Vse pa prosimo, da se nas spominjajo tudi v bodoče.

Znano nam je tudi, da je prispelo večje število knjig na naš konzulat v Lille. Baj je jih poslala banska uprava Dravske banovine za nas izseljence. Na čigavo pobudo, nam ni znano. Pri razdelitvi teh knjig so na voditelji »Zveze rudarskih društev Sv. Barbare« naše slovenske sekcije francoske zveze rudarjev (Syndikat des Mineurs) kratkoma prezrlji in so razdelili knjige na razna društva, katere štejejo morebiti do 10 članov. Mi v Lensu imamo dve sekciji, kateri sami imata skupno toliko članstva, kolikor da šteje cela njihova zveza v severni Franciji. Mi zbiramo material in bomo ob priliki še kaj napisali. Na naših strokovnih shodih pa bomo ljudem že obrazložili delo tistih gospodov, ki se tudi v Franciji trudijo za narod. V odgovor na zapostavljanje bomo povsod ustanovili naše sekcije v sklopu francoskih svobodnih strokovnih organizacij.

Francoski socialisti so zapustili parlament med proračunsko debato, ker se niso vpoštevali njihovi predlogi za zmanjšanje kreditov za vojsko in za črtanje nekaterih novih davkov; v glavnem pa zato, da so omogočili vladi Chautempsa, da spravi proračun pod streho, ne da bi socialisti za to nosili odgovornost. Te taktike se bodo socialisti posluževali tudi v bodoče, da s tem preprečijo padeč sedanje vlade, ki ga ob sedanjem političnem položaju tudi oni ne žele.

Doma in po svetu.

Lažnjivo poročanje. »Trgovski list« z dne 19. t. m. poroča, da so »plavi« zapustili sejo upravnega odbora Delavske zbornice zato, ker niso zastopani v predsedstvu. Resnica je le, da je podpredsedniško mesto še sedaj rezervirano za »plave« kot drugi klub, ki ga pa niso hoteli sprejeti ter so zahtevali v ožji upravi še več mest.

Za fašistovsko »reformo« socialnega zavarovanja se skromno ogreva dr. J. B. v uvodniku 287. št. »Jutra«. Kljub temu, da tozadevni reformni načrti nemških fašistov še niso izdelani, ali vsaj ne objavljeni, kakor pravi sam člankar. Pisec že v naprej izraža simpatije s temi »reformami«, ko pravi: »Tako si nova nemška politika prizadeva, da tudi v socialnem zavarovanju izvrši reforme, ki odgovarjajo duhu programa narodnih socialistov. Marsikatera misel je zdrava in uvaževanja vredna tudi za druge narode...« Katera bi bila ta misel? Morda ta-le, o kateri pravi dr. J. B.: »Zanimivo je naziranje, da telesno slabe osebe sploh nimajo pripadati obveznemu socialnemu zavarovanju. Za slabše naj skrbi država iz ubožnega skrbstva. Zavarovalno skupnost naj tvori samo zdravi in močni, ki so sposobni, da vse svoje energije razvijejo v korist naroda in države.« Potemtakem bi bilo zavarovanje samo za tiste, ki ga ne potrebujejo; kadar bi nekoč »zdravi in močni« postali »telesno slabi«, bi jih pa degradirali v ubožce in naj potem država in občina gledata, kako se jih bosta znebila. Res »prav zanimivo« je to fašistovsko naziranje. Še bolj čudno in zanimivo je pa to, da se najdejo gospodje, ki opozarjajo že kar v naprej našo javnost na »zdrave misli« še »neizdelane in neobjavljene« nemške fašistovske reforme socialnega zavarovanja. Nekoč so se slovenski naprednjaki učili pri Čehih. Danes pa mislijo, da je bolje, če bi kopirali nemške hitlerjevce in da bi socialnemu zavarovanju vzeli njegov zadnji smisel, namesto da bi se že vendar razpisale volitve v okrožne urade in da bi smeli izpregovoriti svoje misli o zavarovanju in o birokraciji v tem zavarovanju tisti, ki to zavarovanje res plačujejo.

Kralj in kraljica v Zagrebu. Ob rojstvenem dnevu kralja Aleksandra sta obiskala kralj in kraljica Zagreb. Prispela sta v Zagreb v soboto zvečer.

Ujedinjeni Savez železničarjev Jugoslavije je izvedel radi izplačila razlike več intervencij. Odgovori iz Beograda, ki jih objavlja »Ujedinjeni Železničar«, pa se glasijo vsi tako, da razlike ne bo za letošnji božič.

Kdor bi sodil naše kraje in ljudi po »Jutru«, bi dobil o njih najslabše mnenje, še slabše, kakor je n. pr. razširjeno o avstralskih kanibalah. Kajti po »Jutrovi« rubriki prevladujejo med našimi kraji in ljudmi sama

zločinstva najrazličnejših vrst. V 284. številu »Jutra« n. pr. berem pod »naši kraji in ljudje«: 1. hijena na pokopališču pri sv. Križu, 2. dva v grob, dva v ječo, 3. aretacija nevarnega zločinca itd. Edino dejanje, ki ni zločinsko ali ki spada morda celo med dobra dela, bi bilo po tej »Jutrovi« številki to, da je neki »Jutrov« naročnik dosegel »povsem nov rekord v drobnih pisavi«. Vzgojno pri teh »naših krajih in ljudeh« bi bilo edino-le priporočanje »Franc-Jožefove vođe« in čistila »Vim«. Da, če naši kraji in ljudje nimajo nič drugega dobrega, imajo vsaj dober dnevnik, ki skrbi za njih čast in ugled. (Zadnjič smo imeli priliko prisostvovati roditeljskemu sestanku na nekem srednješolskem zavodu. Pri tej priliki so stariši, naročniki meščanskih listov, odločno obsojali obširno poročanje o umorih in zločinih, ker se upravičeno boje, da bo tako čtivo zastripilo njihovo deco. Op. ur.).

Za predsednika zagrebške delavske zbornice je bil izvoljen s. Jošt, organizator grafičnega delavstva.

Moda je moda in tako privlačna zadeva hkrati, da jo mora tudi »Slovenec« upoštevati zlasti, odkar so iz mode kratka krila in so v modi čoli hrbti tam do pod križa. V modi je pa tudi hlinjenje sočustvovanja s trpečimi, zato »Slovenec« tiska na modni prilogi tudi kratek delavski vestnik, ki je na vedno manjši od modnega poročila. Taka ureditev katoliškega dnevnika odgovarja baje določbam zadnje papeške enciklike »Quadragesimo anno«.

Poštnina za pisma v Italijo se s 1. januarjem 1934 zviša od 2.50 Din na 3 Din za prvih 20 g; za vsakih nadaljnjih 20 g ali del na 1.50 Din.

Novi predsednik haaškega mednarodnega sodišča. Za predsednika stalnega mednarodnega sodišča v Haagu je bil izvoljen sir Cecil Hurst, za podpredsednika pa dr. Gustav Guerrero. Njiju poslovna doba je triletna, to je od 1. januarja 1934 do 31. decembra 1936. Hurst je bil prej v angleškem zunanjem ministrstvu in član stalnega razsodišča.

Velik požar v Donawitzu na Štajerskem. V donaviških plavžih je pogorelo 50 metrov dolgo in 30 metrov široko skladišče materiala in železa. Začelo je goreti ob 8. uri zvečer.

Dr. Anton Švehla umrl. V torek je umrl v Pragi bivši dolgoletni ministrski predsednik čehoslovaške republikanske vlade dr. Anton Švehla. Švehla je bil predsednik čehoslovaške kmetijske republikanske stranke. Demokratični temelji čehoslovaške republike so bili znatno utrjeni pod njegovim vodstvom vlade. Pokojnik je bil rojen v Hostivažu pri Pragi 1873. Njegovo delo je predvsem sedanja koalicija demokratičnih strank.

Vsaj enega novega naročnika

bom pridobil vsak teden za

»Delavsko Politiko«

To mora biti trden sklep vsakega zaupnika, vsakega zavednega proletarca.

Sodrug! Ako boš to izvršil, uspehi ne bodo izostali

Češki demokrati in priznanje Rusije. »Demokraticky Střed« piše: Amerika gotovo ni priznala Sovjetov iz občudovanja in simpatij do komunizma, temveč iz treznih koristiljubnih vzrokov. To naj bi nam bilo za vzgled. Tudi pri nas obstoji vsestranska pripravljenost, da presojava naše razmerje do Sovjetske Rusije trezno in mirno in s stališča koristi za našo državo. Neki mali skupini se je vendar dosedaj vedno posrečilo, da je s popularnimi, in mogoče iz plemenitih nagnenj izviraječimi gesli, ki pa že davno več ne odgovarjajo obstoječim razmeram, odrinila to vprašanje v položaj, v katerem se ljudje sramujejo označiti stvari s pravim imenom. Če vzamemo vso stvar z moralnega stališča, potem bi se tistim, ki so trgovali s carsko Rusijo, tudi ne bilo treba sramovati, če bi trgovali z Rusijo sovjetov.

Protí zakonu o sterilizaciji se je izjavil katoliški episkopat v Nemčiji.

»Völkischer Beobachter«, dose-daj strankin list nacionalnih socialistov, je vlada proglasila za svoje uradno glasilo.

Anželija gradi vojna letala. Po načrtu namerava Anželija zgraditi zopet 120 vojnih letal. Vse je le priprava za trajen mir.

Poljski Židje so demonstrirali pred angleškim poslanštvom v Varšavi proti omejitvam priseljevanja Židov, ki jih vrši angleška mandatarsna oblast v Palestini.

Nova španska vlada. Vlado na španskem je sestavil Lerroux. V vladi je osem radikalov, en naprednjak, en liberalni demokrat, en agrarec in en republikanec.

Kitajski komunisti ne mirujejo. Vstaši in uporniško vojaštvo v pokrajini Fukien, ki se je proglasila za samostojno, se odkrito bratijo s komunisti, radi česar so tamošnji inozemci zelo vznemirjeni. Japonska pomorska flotila v Šanghaju, obstoječa iz ene križarke in treh rušilcev, pod poveljstvom viceadmirala Imamura, je dobila povelje, da takoj odpluje v Formoso, kjer naj bo pripravljena za morebitni aktivni poseg v dogodke v Fučan-u.

Tone Maček:

31

Slučaj Kumbergee

Po širokih stopnicah, sestavljenih iz lesenih brun, so dospeli pred stari šahit, vsekan v živo skalo, nad katerim se je dvigalo staro strojno poslopje.

Meta se je oddahnila:

Presnete stopnice, kako so strme.

»Tebi že sapa pohaja, ko si šla prazna po njih, mi pa nosimo sem gori s skladišča vsak dan na ramenih težka debela po teh stopnicah. Težje hlode si zadene po troje ali petero rudarjev na rame. Sedaj poleti še gre, ali kadar je deževno in opolzko in pozimi, ko so stopnice prevlečene z ledom, je to skrajno mučen in nevaren posel. Marsikdo si je pri tem že polomil noge ali rebra, če mu je spodrsnilo.«

»Moraš ti tudi nositi?«

»Pri jutranji zmagi vsak dan, včasih pa tudi popoldne. Tamle naložimo potem les v kletko in se spuščamo z njim v jamo.«

»Jaz ne bi šla tja doli za vse na svetu.«

»Če bi morala, bi tudi. Nek znanec mi je pravil, da v Rusiji tudi ženske delajo pod zemljo.

Sicer je pa prav, da pri nas to ni v navadi, saj še mošk težko dobi delo.«

Od starega šahita je vodil rudniški tir preko visokega in dolgega lesenega mostu, ki je vezal to stran z nasprotnim bregom, kjer se je nahajal glavni šahit, strojna in separacija, navzgor po bregu pa je bila zmetana rudarska naselbina. Most se je vzpenjal preko globoke doline, po kateri je vodila cesta in je curljal potok Boben. Globoko doli so stale ob cesti hiše in so mrgoleli ljudje. Nekoliko ob strani, vendar mnogo nižje, se je bočil preko ceste še en most, mnogo širji in solidnejši, z železniškim tirom, po katerem so porivali pod separacijo železniške vagoni, da so se napolnjevali s prebranim in opranim premogom. Tu je stalno cvilela mala lokomotiva in so brlize gale piščali sprevodnikov. Ampak danes je delo počivalo: v spuščalnem stolpu nad šahitom niso vsako minuto zabrnela kolesa, po široko razpredenem omrežju tirov, med šahitom in separacijo, se niso podili drug za drugim vlaki s tiktakajočimi vozički-hunti, pred katere bi bili vpreženi izmognjeni konjički, ki so pri vsakem koraku resignirano kimali z glavami in strigli z oguljenimi uhlji, nad njimi se niso drli poganjači in jih švrkali z biči, za vlaki se niso podili polodrasli fantički z zavirajočimi krepelci. Tudi iz separacije danes ni bilo slišati gluščega ropota strojev, izsipavanja

premoga na tekočo platformo in njegovega padanja v podstavljene vagone. Tudi po bremsergu, po katerem so se na železni vrvi vlačili vagoni z gruščem in kamenjem v goro, na odsip, danes niso lazili vagončki kakor veliki črni hrošči. Povsed je vladal svečan mir, toliko bolj svečan in nenavaden, ker je le malokedaj prekinil za nekaj ur ves ta peklenski ropot, ki je tu okrog odmeval dan in noč. Danes pa je bila nedelja. In to ne kakšna navadna nedelja, temveč plačilna nedelja, prva po vsakem petnajstem v mesecu.

Na nasprotnem bregu so šli mimo izklicevalnice proti šahitu.

Meta je pogledala skozi žično ograjo, ki ga je obdajala pri vrhu, v globočino. A takoj je zopet odskočila in se stresla:

»Kar strah me je.«

Zatem se je čudila stolpu:

»Ta pa je mnogo višji kakor naš cerkveni zvonik. Kaj pa pomeni tistih dvoje koles tam gori na vrhu?«

»Vidiš te debele vrvi, iz žice spletene, ki vije v šahit? Te vrvi so napeljene preko teh koles vrhu stolpa, odkoder vodijo v strojno, kjer jih stroj med obratom odvija oziroma navija na velikanske špule in se na ta način spuščajo ali dvigajo kletke iz šahita.«

(Dalje prihodnjič.)

KATHREINER KNEIPPOVO SLADNO KAVO uživalo milijoni! Skodelica od 2 decilitra Kathreiner Kneippove sladne kave s pravim francoskim stane samo 10 par, s sladkorjem in mlekom 45 par!

Ljubljana Silvestrov večer

v dvorani Delavske zbornice

priredi ljubljanski medstrokovni odbor z jako zanimivim vzporedom in ob nizki vstopnini.

Organizacije prosimo, da se ozi-
rajo na to prireditve.

Ali niso vsi nezaposleni državljani. Ljubljanska »Domovina« pravi, da se »socialna« skrb nanaša samo na somišljenike njih stranke. Kakor vemo, so v teh krogih ljudje, ki so dobro zaslužili in služijo. Naj odpro svoje mošnjčke. Pri javnih sredstvih protekcija ni na mestu, ker ni moralna.

Naval bolnikov v ljubljansko bolnišnico. Do dne 1. decembra je bilo sprejetih v ljubljansko bolnišnico 20.138 bolnikov. Značilen je zlasti pojav, da je v zadnjem času razmerna mnogo več nezgod kakor ob dobri konjunkturi. Tu so gotovo krive socialne razmere, nizke plače, oslabele.

Božičnica podružnice Saveza Metalških Radnikov Jugoslavije v Mostah bo v soboto, dne 23. decembra 1933 v dvorani Delavske zbornice od 4. do 7. ure. Sprejeto: 1. Recitacija: Naše božično drevo; 2. predavanje: Guličevičeva potovanja; 3. obdarovanje otrok. Obdarovanih bo 175 otrok revnih članov S. M. R. J. Od 7. do 2. ure popolnoma prosta zabava s plesom, šaljivo pošto. Igra Jazz-band »Zarja«. Vstop proti vabilu.

Maribor

»Svoboda« bo priredila v sredo, dne 20. t. m. v dvorani Del. zbornice ob 8. uri zvečer diskusijski večer o temi »Žena in socializem«. Diskusijo bo vodil s. Eržen. Pridite vsi!

Resnici na ljubo. Mariborski »Večernik« omenja v oceni proslave spomina I. Cankarja med drugim, da Cankar razdeli v spominskih slikah ob prihodu iz inostranstva knjige »Cankarjeve družbe«. — Poročevalcu je to tendenca — ja celo reklama. Taka razlaga nas ne more prav nič vznemirjati. Toda zavoljo resnice moramo podčrtati, da g. kritik ni razumel smisla spominske slike, ali pa ga ni hotel razumeti, sicer bi ne prišel do napačnih zaključkov. Prikaz Cankarja, ko deli knjigo med ljudstvo je le simbol duha in dela Cankarjevega, ki ga ljudstvo sprejema od svojega vodnika na poti izobrazbe in kulture. — Odprite knjigo — njegovo knjigo in Cankar bo med nami. To je edini smisel in tudi reklama, če hočete — a ne taka, kakor si jo je izmislil g. kritik »Večernika«. — Toliko v pojasnilo.

Proračun mestne občine, ki ga je sestavljala posebna komisija je dogotovljen in je razgrnjen strankam na vpogled na mestnem magistratu.

Sprememba pri tovarni Ježek. Lastnik tovarne Ježek v Melju se je nedavno definitivno preselil iz Blanskega na Češkoslovaškem v Maribor, ker so si lastniki v tovarni Ježek razdelili podjetja med seboj in se bo mariborska tovarna Ježek sedaj čisto osamosvojila. Lastnik g. Ježek baje misli mariborski obrat v to svrhu znatno povečati.

Mariborski zimski sportni podsavez v Mariboru priredi tečaj za tek na daljavo na Pohorje pri Seniorjevem domu od 9. do 19. januarja 1934. Podučuje samo za tek-mavolce češkoslovaški trener Leon Stehlik. Celotna dnevna oskrba in prenočišče 35 Din. Prijavo do 31. decembra 1933 na JZS ali MZSP z istočasno položitvijo zneska Din 100.—, ki se vstaje v oskrbino. Omejeno število udeležencev. Dostop iz železniške postaje Brezno-Bibnica, oziroma iz Fale in smuk preko Klopnege vrha, Poska na Seniorjev dom (v tem slučaju prevoz prtljage).

Za šolska dela kupujte le pri nas na Slomškovem trgu št. 6, trgovina Ljudske tiskarne d.d.

Dobrunje.

»Svoboda«-Dobrunje vprizori na praznik, 26. decembra t. l. ob 4. uri pop. v dvorani g. M. Jerihe v Zadržu 14. drama »Rdeče Rože«. R.

Boj delavskih zaupnikov pred okrožnim sodiščem

Važni sodni izreki glede zaščite zaupnikov.

Maribor, dne 13. decembra.

Poročali smo že tozbah dveh mariborskih delavskih zaupnikov proti pivovarni »Union« za plačilo mezde, ker sta bila odpuščena sredi meseca novembra 1932, torej poldrugi mesec poprej, kot je po zakonu potekel njun zaupniški mandat.

Ko so bile vse intervencije organizacije in Delavske zbornice za zopetni sprejem teh zaupnikov in plačilo mezde breuspešne, sta vložila zaupnika meseca januarja t. l. pri mariborskem sreskem sodišču tožbi na plačilo zaslužka od srede novembra do konca decembra 1932. Tovarna je sicer zaupnikoma, ki sta bila v podjetju eden kovač, drugi kolar, službo poprej 14-dnevno odpovedala. Toda takšna odpoved zaščita samo za vsakega drugega pomožnega delavca v smislu § 234 o. z., če ni dogovorjena daljša odpoved, ne pa za delavskega zaupnika.

§ 119 zakona o zaščiti delavcev namreč pravi:

»Delodajalci ne smejo odpuščati, niti preganjati delavskih zaupnikov radi pravilnega izvrševanja njih dolžnosti po odredbah tega zakona.«

Enako štiti delavskega zaupnika v službi tudi poslovnik ministra socialne politike o delovanju delavskih in nameštenskih zaupnikov v členu 21. Naša sodišča so vsled tega v duhu te zakonite zaščite delavskih zaupnikov že parkrat odločila, da delodajalec delavskega zaupnika ne sme odpuščati z običajno odpovedno dobo, ampak mora biti razvidno, da zaupnika ni odpuščal radi izvrševanja zaupniških dolžnosti. Tak razlog mora delodajalec pri odpustu zaupniku tudi sporočiti in ga pred sodiščem dokazati.

V pivovarni »Union« v Mariboru,

prej last rodbine Götz, sedaj ljubljanske d. d. »Uniona«, pa so imeli po odpustu omenjenih zaupnikov še vedno zaposlenih okrog 25 delavcev, deloma pomožnih, nekaj pa še tudi kvalificiranih. Zato sta odpuščena zaupnika v tožbi trdila, da nista bila odpuščena iz gospodarskih razlogov in so jih torej odpuščili le radi tega, da se iznebijo nevšečnih zaupnikov.

Sresko sodišče tožbo dvakrat odbije.

Sresko sodišče je prvič tožbo zaupnikov odbilo, češ da je pivovarna obema službo itak pravilno 14-dnevno prej odpovedala. Vsled priziva zaupnikov je okrožno sodišče to sodbu razveljavilo iz razlogov:

1. Ker v pravi ni bilo dokazano, da bi tožena stranka »Union« zaupnikoma pri odpustu sploh povedala, kak opravičljiv razlog za odpust.

2. Ker tožena pivovarna »Union« ni dokazala, da ni odpuščala zaupnikov radi pravilnega izvrševanja zaupniških poslov.

Pred najvišjim sodiščem.

Zoper ta sklep okrožnega sodišča pa se je pritožila tožena »Union« na najvišje sodišče v Zagreb, ki je njeno pritožbo zavrnilo in izrecno ugotovilo, da je zakon z ozirom na možno preganjanje zaupnikov v § 119 delavskega zaupnika še posebej zaščiten. Sklep okrožnega sodišča je bil torej izdan v duhu zakona.

Kako se rešuje brezposelnost.

Neka veletrgovina ima pred vsakimi prazniki ogromen promet. Največji je seveda v zimski sezoni.

Tu so zaposleni različni dnevničarji, nastavljenke in nastavljenice, ki morajo naporno delati cel dan in še celo čez predpisani delovni čas. Dela se od 8. in celo do 11. ure ponoči. Ali bi ne bilo bolje, da bi se zaposlili naši nezaposleni za ta čas, ko čakajo dan za dnevno lačni na boren zaslužek? Najlepša je pa ta, da je sam šef rekel svojemu ravnatelju: »Dajte, vzemite nekaj novih delavskih moči za ta čas, ko je toliko dela!« Gospod ravnatelj je dejal: »Gospod šef! To bodej jaz uredil vse tako, da ne bo treba nastavljenic novih moči.« Prizadeži, ki so to čuli, so stisnili zobe, gospod ravnatelj si je pa najbrž misli, da hočejo vsi vzkliti — živijo naš ravnatelj!

Celje

Obveščamo celjske sodruge, da pobira s. Oset nove naročnike »Delavske Politike« in ima tudi knjige »Cankarjeve družbe« v razprodaji. Kdor si želi naročiti D. P. naj se pri njemu zgasi. Pobiral pa bo tudi naročnike po stanovaljih. — Istotako nabira tudi pri trgovcih in obrtnikih novoletna voščila za »Delavsko Politiko«. Delavci, kupujte le pri onih trgovcih svoje potrebe, ki oglašujejo v našem listu in obiskujte lokale, kjer se nahaja »Delavska Politika«.

Številke so dokazi

Damski plašči od Din 160.— naprej, kratki moški suknjiči, vatrani, po Din 180, 220.—, usnjeni suknjiči Din 580.—. Srajce, nogavice, rokavice, puloverji in vso manufakturno dobite prav poceni pri:

F. Kolbezen, Celje, manufak. konfekcija

Pravda je bila vsled tega vrnena nazaj sreskemu sodišču, ki je potem v tej smeri izvedlo dokazno postopanje. Nato pa je sreski sodnik ponovno zavrnil tožbo in obsojil tožnika-zaupnika v plačilo vseh stroškov, češ, da je pivovarna »Union« po pričah dokazala, da je obema tožnikoma službo odpovedala radi zmanjšanja obrata in jima to tudi pri odpovedi povedala. Zoper to sodbu sta se delavska zaupnika vnovič pritožila na okrožno sodišče.

Vsled tega zopetnega priziva delavskih zaupnikov se je vršila nedavno nova

prizivna razprava pred okrožnim sodiščem.

Zaupnika sta v tožbi navajala, da je imela pivovarna za nju še dovolj kvalificiranega dela in bi ju lahko zaposlila še kot kolarja in kovača, a če tega ne bi bilo, bi rada opravljala tudi dninarske posle, predno bi šla v sredi zime po dolgoletnem službovanju na cesto. Izpodbijana sodbja je bila radi tega proti volji zakonodajalca z ozirom na § 119 zakona o zaščiti delavcev. Pri razpravi pred prizivnim senatom okrožnega sodišča pa je med drugim utemeljeval priziv zastopnik tožečih zaupnikov dr. Avg. Reisman s sledečim:

»Naša država je sprejela leta 1922 resnapreden zakon o zaščiti delavcev, ki vsebuje za naše delavstvo nebroj novih in modernih zaščit v varstvo pomožnega delavstva. Naravno, da so ti predpisi o delovnem času, plačilu nadurnega dela, nedeljskem počitku, nočnem delu, ženskih in mladoletnih, otroških zavetiščih v obratih itd., lahko delodajalcu neprijetni. Delavec pa se sam težko brani in zahteva pravice, ker se bo vedno bal, da bo za to zgubil službo. Najlepši zakon je torej brez pomena, če delavstvo ne bo imelo sredstev in moči, da si izvojuje tudi uveljavljanje te lepe zakonodaje. To so naši zakonodajalci predvidevali in ravno zato zakonili tudi institucijo delavskih zaupnikov. Te pa so morali še posebej zaščiti, da bodo mogli brez bojazni za svojo službo vršiti svoje naloge, ki jih določa § 109. z. o. zd. Ta zaščita bi bila brez učinka, če bi lahko bogato milijonsko podjetje, kot je pivovarna »Union«, vrgla na cesto zaupnike že ob vsaki redukciji ter bi ostalo 25 delavcev brez delavskega zaupnika. Sodišča v Avstriji in Češkoslovaški, kjer imajo podobne zakone o zaupnikih so radi tega ponovno razsodila, da je treba službovanje zaupnikov do skrajnih mej zaščititi, še celo preko poteka mandata, ker se bo sicer vsak delavec izogibal prevzeti takšno nevarno funkcijo. Dokler imamo v Jugoslaviji socialne zakone, jih je treba izvajati, posebno pa v sedanjih težkih časih vedno huje brezposelnosti.«

Okrožno sodišče razveljavlja sodbu.

Po daljšem posvetovanju je predsednik prizivnega senata g. dr. Pihler (referent je bil g. dr. Senior, drugi votant g. dr. Habermt) razglasil sklep, s katerim se priziv ugodni, prvostopna sodbja vnovič razveljavi in zadeva vrne prvemu sodišču, da o stvari dalje razpravlja in ponovno razsodi.

(Dalje prihodnjič.)

Trbovlje

Da bo javnost prav obveščena. Trboveljski nacionalisti so silno dolgo lovili sapo, predno se jim je posrečilo to tako nalogiti, da so lahko odgovorili na »Pohod« št. 49 in »Jutro« št. 288, v katerem napadajo delavsko godbo in dopisnika »Delavske Politike«. Ker pa na razna podtikanja »Pohoda« ni mogoče molčati in se mora javnost pravilno obvestiti, zato dodamo še naslednje: Za delavsko godbo so se pri vseh prireditvah potegovali številne nacionalne skupine in niso nikoli stavile zahteve, da naj delavska godba igra popolnoma zastoni, zato tudi sedaj nima pravice podtikati delavski godbi, da se jo je moralo plačati. Nikoli ni delavska godba odrekala, naj jo je zaprosil kdorkoli, da bi ne igrala. Ker so delavsko godbo klicale tudi nacionalne organizacije izven Trbovelj, se ji je seveda moralo plačati za vlak in potrošek mnogokrat za cel dan in celo noč. Igrala je tudi v Trbovljah na nacionalnih prireditvah po cele noči. Nacionalna gospoda vendar ne bo zahtevala od delavske godbe, da bi jim delavski godbeniki na njihovem rajanju morali igrati zastoni. Po preobratu, ko so se nekateri sedanji nacionalni prenapetosti sami povišali v razne »leitanante« in »oberleitanante«, je morala delavska godba sama iskati mozo, da je nesel iz Trbovelj nacionalno zastavo v Celje, kjer je igrala trboveljska delavska godba. Dopisnik »Pohoda« nima niti pojma o vztrajni požrtvovalnosti, ki jo mora imeti godbenik-delavec, ako hoče, da bo res nudil to, kar se od godbenika zahteva. Na tisoče ur uporablja za glasbeno vežbanje in to bi potem radi razni nacionalni gospodje po vzgledu nacionalnih tovarnarjev poslali zastoni, delavce rudar bi naj pa prispeval. Clankar »Pohoda« se tudi obrečuje, češ, da so rdeče Trbovlje samo bajka. K temu »duhovitemu« izrazu pripominjamo skromno samo to, da, kadar trboveljski naciji želijo pokazati, kako so Trbovlje »plave«, tedaj jim ni nobena agitacija preumazana. Tedaj našenejo ti »plavi« vse na plan, da z grožnjami, redukcijami in šikaniranjem silijo delavstvo, da naj voli »plavo«. Pa tudi pod najhujšim terorjem ne morejo Trbovlje narediti »plave«, kakor so pokazale volitve. Volitve v Delavsko zbornico niti ne omenjamo, ker se ta pošteni »plavi« sami sramujejo takšnega načina pridobljenih glasov, kakor se je do-

Henko

Henko Henkel-jeva soda za pranje in čiščenje je za namakanje perila neobhodno potrebna. Henko raztopi umazanijo ter Vam prihrani vso ostalo predpranje. Pazite vedno na naziv in omot z znakom leva.

volj jasno pokazalo na glavni skupščini Delavske zbornice.

Ali je pjatiletka uspela ali ne?

Vojna industrija je na višku.

Na to često stavljano vprašanje dobimo običajno pač po smislu, v katerem ga stavimo, povsem različne odgovore. Če želimo vedeti, če je pjatiletka socialistično dogradbo Sovjetske Unije dovršila ali če je oprostila Sovjetsko Rusijo od vsega pomanjkanja in težav, tedaj se glasi odgovor: nikakor ne! Če hočemo primerjati rezultate načrta z njegovimi izhodnimi, oziroma preračunanimi številkami, tedaj se glasi odgovor: delno da, delno ne. Če pa vprašamo malo skromnejše: ali najdemo kako delno območje tega gospodarskega načrta, ki je bilo izvedeno do popolnosti, tedaj se glasi odgovor da: to je vojna industrija.

Vojna industrija, ne težka industrija. Sicer sta moč in popolnost težke industrije pogoj za moč in popolnost vojne industrije. In sovjetska vlada lahko celo trdi ob pogledu na sedanjo težko industrijo, da je sledila samo Leninovem spoznanju, ki je stavil za pogoj nastanku in dograditvi socializma v Rusiji dograditev težke industrije. Kljub temu pa danes ne moremo še govoriti, da ima Rusija dovršeno težko industrijo, pač pa o tem, da ima dovršeno vojno industrijo. Če bi danes zahteval kdo od ruske težke industrije kak prvovrstni rotacijski stroj ali pa kak prvovrstni celulozni kotel, tedaj bi najbrž postavil to napol vdelano industrijo pred težke probleme. Če bi pa nasprotno zahteval serijo ultramoderenih tankov ali bojnih letal, tedaj lahko ravnodušno in mirno počaka na nje. Dobil jih bo gotovo. In vse to je pravi produkt petletnega načrta. Dosežen je bil s sumacijo (z zbranjem vseh razpoložljivih sil). Najboljši tuji specialisti, elita ruskega delavstva in osebna delovna sila najvišjih strankarskih vodij je bila zastavljena, da se doseže ta rezultat in speh. Ustvaritev težke industrije je bila postavljena za veroizpoved, med tem ko je obenem z drugim pomanjkanjem stopil v ozadje tudi pomanjkanje izdelkov lahke industrije.

Po I. M. B. Bubletinu -st-

Jesenice

Zahvala. Ob priliki težke izgube, ki smo jo utrpeli ob smrti našega dragega moža in očeta, se zahvaljujemo vsem, kateri so nas tolažili, nam izrekli ustmeno ali pismono tople besede ter san podpirali v težkih dneh. Najsrčnejša zahvala SMRJ in članom »Gospodarske zadrage« za nadlovesko požrtvovalnost pri izkajanju pokojnega in za vse doprinešene težke žrtve. Najlepša hvala za vse onim ostanovom, katerih član je bil pokojni, kakor tudi družinam, znanec in prijateljem pokojnika. Posebej se zahvaljujemo še godbi SMRJ, kakor tudi pevce »Svobode« Javornik. Srčna hvala vsem, ki so se spomnili pokojnika na ta ali oni način v težkih dneh, vsem, kateri so ga spremlili v tako častnem številu na njegovi zadnji poti. — Družina Zugwitzova.

PREKLIC.

Podpisana Jože in Marija Zupan, tov. delavec in žena, Jesenice, Kosovo ulica 7, obžalujeva in preklicujeva žaljive neresničnosti o g. Prek Leopoldini, tov. delavca ženi, izrečene okrog 6. dec. 1933 o njej, in se ji zahvaliva za odstop od tožbe.

Jesenice, dne 14. dec. 1933.

Jože Zupan, l. r. Marija Zupan l. r.

Ptuj

Zelo jim ležimo v želodcu. Če bi človek sodil po besedah, bi ptujski narodnjakari najrajši požrli vse Nemce in narobe, Nemci vse ptujske narodnjakarije. Toda to je le zunanje, notranje pa vlada med gospodo prav zanimiva harmonija, zlasti povsod tam, kjer je treba stopiti delavcu na prste. Pa o tem poglavju bomo pozneje enkrat še kaj več napisali, zaenkrat naj zadostuje samo to, da se delavcem, pa bodisi da so pri narodnjakarijih ali pri Nemcih v službi, godi popolnoma enako. Zlasti se sedaj z nacijske strani dela na tem, da bi uničili naše strokovne organizacije. Odpusti agilnih agitatorjev in funkcionarjev nam to najbolj dokazuje. Na drugi strani pa skušajo razni jeziki doktorji, likvidirani knjigovodje in skrahirani potniki ter sveže pečeni šefi zbrati nezavedne v svojo žolto kompanijo. Gospodom seveda ni nič za to delavstvo, njim se ta svojati niti najmanj ne dopade. Saj je eden izmed poznanih narodnjakov po objavljanih rezultatah pri volitvah v Delavsko zbornico ogorčeno vzkliznil: »Že zopet so zmagali ti prokleti umazanci!« Blamaža, ki so jo doživeli, peče te gospode. Oni hočejo imeti na vsak način garo, ki naj bi jim v bodočih bojih pomagala na stolčke. Zato vabijo delavstvo v gostilne, kjer se plačujejo tudi literčki, da bolj vleče. (Znano je, da se kože love s soljo.) Kolikor literčki ne zaležejo, naj bi nadomestile lepe obljube. Ali naše delavstvo že ve ceniti te obljube in tudi sram ga je, da bi se prodajalo za litre in prazne obljube. Vemo, da imajo gospode v svojih vrstah precej takih, s katerimi bi delavci ne sedeli radi skupaj, ker jih razodeva njihova preteklost. To pa vas, gospodje, še ne opravičuje, da bi tudi nas po onih, ki ste jih zbrali okoli sebe, sodili. Najbolj se nam dopade gospod, ki kadar govori pred delavci, rad toleče ob mizo in bi delavce rad učil nacijskega modrosti, ko danes živi od tega, kar je to delavstvo, organizirano na mednarodni podlagi, priborilo v dolgih desetletjih. Razdvajati delavstvo ni nobeno narodno delo, ampak pomeni jačanje fronte kapitalizma, ki se na vsej črti bori proti temu kar delavstvo danes ima in uživa kot plod boja naših prednikov. Nam se zdi, da gospod, ki se tega ne zaveda, žaga sam sebi vejo, na kateri sedi. Magnatom in prignjačem plavij, ki v dobrih ali slabih časih žive na račun delavstva, svetujemo, da dvignejo svoje roke in puste to delavstvo v miru, da se ne bodo opekli. Dajte raši gospodje, da ne boste ob vsaki priliki znižavali delavskih plač pod pretvezo, češ, da padajo cene izdelkom, oziroma da boste, kadar cene zopet porastejo, delavstvu njegove plače izboljšali, ne pa da o kakšnem povišanju potem nečete niti slišati. Gospodje žive od deficita, zidajo palače z deficitom, gojijo sport z deficitom, kurijo avtomobile z deficitom, nakupujejo posestva z deficitom, nalagajo milijone v bančnih tresorjih zopet iz samega deficita, delavcu pa pridigajo, da naj živi od narodnega navdušenja in slepe pokorščine ter spoštovanja do svojih delodajalcev. To bi se vam hotelo gospodje, da ostanete tako tudi še nadalje, mi pa vemo, da bomo lahko živeli samo od boja in uspehov, ki jih bomo dosegli s pomočjo naših svobodnih strokovnih organizacij.

Zbirajte za tisks.klad !

Cokolada

V vedno sveži izbiri pri „BONBONERI“

Anton Hriberšek

Celje, Prešernova ulica 1

Praline

Ročne torbice

listnice, denarnice itd. v veliki izbiri po nizkih cenah priporoča

IVAN KRAVOS
Aleksandrova cesta št. 13

Nalagajte

svoje
prihranke

v štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Slomškov trg št. 6.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

„Sodnik ne sme delati advokata tožnemu delodajalcu!“

»Pravo lido« iz Prage z dne 3. decembra t. l. piše pod gornjim naslovom:

»Kamkolovska tvrda A. ni izpolnjevala dogovorjene mezdne tarife. Po brezuspešni intervenciji tajnika strokovnega združenja češkoslovaškega s. šramka je bil lastnik podjetja g. A. klican k delovnemu sodišču, da bi ga prisilili k izpolnjevanju mezdne tarife, katero je podpisal. G. A. se je izgovarjal na konkurenco in zanemarjenjem delavcev, ki baje ne delajo pridno in jim baje zato ni dolžan plačati nezaslužene mezde. S. šramka je protestiral proti temu neresničnemu argumentu delodajalca in navajal, da mora vsaka tvrdka izpolnjevati pogojene mezde, kakor je podpisala kolektivno pogodbo. Toda g. sodnik D. je bil drugega mnenja. Zavzel se je za delodajalca, ki se je pregrešil proti dogovoru in mu je rekel, da si lahko da podpisati od vseh delavcev posebne dogovore in da mu potem ni treba izplačevati mezd po kolektivni pogodbi. Po izvajanih tajnika šramka je toženi delodajalec kočno izjavil, da bo mezdno razliko v znesku 800 Kč izplačal, a za bodočnost se bo ravnal po nasvetu sodnika, kar je imelo za posledico odpoved kolektivne pogodbe tudi s strani drugih podjetnikov kamenolomov, ki so izjavili, da tudi oni ne bodo držali kolektivne pogodbe, če se ni treba po njej ravnati g. A. Protestiramo proti navedenemu postopanju g. sodnika D., ki je neupravičeno delal advokata delodajalcu proti delavstvu, ki je iskalo svoje pravice pri sodišču. Zahtevamo, da bo g. sodnik D. opozorjen, da morajo reševati delovna sodišča mezdne spore ne-strankarsko.«

Črna.

Olepševalno in tujsko prometno društvo bo priredilo velezanimivo nagradno tekmovalje »Alpskega dolgega teka«, ki se bo vršilo dne 6. januarja 1934 od krasnega Smrekovca (1690) po romantičnih gorskih grebenih do idilične zadnje postojanke na severni meji Črne 570 m. Omenjenega dne naj vzame vsakdo, ki si želi ogledati divne gore in lepe smuške terene, dilce na ramo in se pripelje do železniške postaje Prevalje. Da pa dilce ne bodo ožulile rame in žepa, se jim bo olajšala pot z brezplačnim prevozom do vznožja Smrekovca. Preskrbljeno bo za dobro ceno hrano in prenočišče. Prijave pismeno s prijavnino Din 5.— na Janko Kuharja, šol. uprav. v Črni, ali ustmeno pred startom v koči na Smrekovcu z Din 10.— Po končani tekmi bodo razdeljevali odlikovanj, združeno z veselimi korškim rajanjem. Brezplačni prevoz cenjenih gostov iz Prevalj in obratno bo po možnosti dne 5. januarja 1934 do Črne in 7. januarja 1934 nazaj na Prevalje.

Sport

Prvenstvo trboveljska okrožja v jeseni. Ker je večina klubov želela, da se igrajo prvenstvene tekme v treh grupah, so se vsi zastopniki tega okrožja zbrali v Delavskem domu v Trbovljah razen zastopnika SK. Trbovlje, vsega skupaj 11 klubov, ki so večinoma delavski. Namen tega sestanka je bil doseči znižanje sodniške takse in sprememba prvenstvenih tekem ter dogovoriti enoten nastop na glavni skupščini LNP-a. Sklep je bil, da se igra v treh grupah (za gorski in litijski klubi skupaj, trboveljski skupaj in hrastniški skupaj). Temu sta se protivila SK Amater in SK Trbovlje, ker sta že slutila, da se bo v tem načinu tekmovalja treba malo pomakniti nazaj in prepustiti vse tistim, ki so vedno delali za pravi delavski sport. Brez dvoma je, da imata ta dva kluba prednost pri LNP in bi sigurno njihovo obveljalo, če ne bi 9 klubov vztrajalo pri svojih zahtevah. Tako je dolgoletni prvak, kakor kaže letos tabela, na zadnjem mestu. — Trboveljska skupina:

Dobrna: Igranih 3, dobil 2, neodločno 0, zgubil 0, dal gole 9, dobil gole 4, točk 5. Trbovlje: Igranih 3, dobil 1, neodločno 1, zgubil 1, dal gole 6, dobil gole 6, točk 3. Retje: Igranih 3, dobil 0, neodločno 1, zgubil 1, dal gole 5, dobil gole 5, točk 2. Amater: Igranih 3, dobil 1, neodločno 0, zgubil 2, dal gole 3, dobil gole 6, točk 2. — Zagorska skupina: Zagorje: Igranih 3, dobil 3, neodločno 0, zgubil 0, dal gole 12, dobil gole 3, točk 6. Svoboda: Igranih 3, dobil 3, ne-

odločno 0, zgubil 1, dal gole 8, dobil gole 7, točk 4. Sloga: Igranih 3, dobil 0, neodločno 2, zgubil 1, dal gole 8, dobil gole 8, točk 2. Litija: Igranih 3, dobil 0, neodločno 0, zgubil 3, dal gole 2, dobil gole 11, točk 0. Hrastniška skupina: Hrastnik: Igranih 2, dobil 2, neodločno 0, zgubil 0, dal gole 9, dobil gole 2, točk 4. Rudar: Igranih 2, dobil 1, neodločno 0, zgubil 1, dal gole 6, točk 2. Delavec: Igranih 2, dobil 0, neodločno 0, zgubil 2, dal gole 1, dobil gole 9, točk 0.

Književnost

Ernest Toller: »Jedna mladost u Nemačkoj«, založba »Nolit«, Beograd, 1933.

Kdo ne pozna Tollerja? Prepričan sem, da vsakdo, ki prebira in zasleduje nemško socialno literaturo. In danes — potem — ko smo brali o njegovem nastopu na kongresu Pen-klubov v Dubrovniku, se je Toller pomaknil povsem v ospredje zanimanja bralske publike. In vem, da je bil premočgi, ki si je zaželel Tollerja v prevodu, zdaj smo ga dobili — in to je značilno in nadvse hvalevredno! — v založbi »Nolit«, ki je s tem ponovno dokazala, da stopa za željami čitajočega občinstva. Tudi Slovenci bi že zdavnaj imeli Tollerja ponašenega, saj smo čuli, da bi moral Delavski odel v Ljubljani dati njegove »Rušilce strojev« v prevodu M. Klopčiča — nu, zdaj je menda led prebit, intermezzo Tollerja v Dubrovniku je prešel v akt. Danes se Tollerja ne more nihče ubraniti in upati je ter iskreno želeli, da pride zdaj M. Klopčič z vsemi svojimi prevodi (Hinkemann, Maschinenstürmer in dr.) tudi pri nas na knjižni trg.

»Mladost v Nemčiji« je prevzel v srbohrvaščino D. Bihaly in sicer iz originala, iz rokopisa, ki še ni bil objavljen nikjer, kar ima tudi svojo ceno. Je to avtobiografsko delo, ki nam na dokumentarčen način opisuje vse peripetije človeka-intelektualca, ki je zrastle v buržoaznem okolju, se javil kot prostovoljec v vojno, prihajajoč do spoznanja, da mora človek vse sam izkusiti. Potem: vojaški zapor, marksistična šola, špartakova zveza, upor. Demonstracije in koncem koncev: proces in obsodba na 5 let trdnjavske ječe. — V knjigi imamo orisano ono dobo nemškega delavskega gibanja, ko se je šlo za prevlado proletarijata nad junkersko buržoazijo, tu vidimo plastične slike Landauerja, masaker Levineja itd.

Skozi in skozi dokumentarčna knjiga, ki preprostu bralcu včasih več pove kot prava knjiga zgodovine.

Ta Tollerjeva knjiga je topla in iskrena izpoved, saj pravi o sebi na koncu knjige: »Bil sem slabši in močnej, šel sem po pravih in krivih poteh, kolebal sem in grešil sem. — Ali utrujen nisem.«

Dejstvo pa je tudi na dlani, da bo premočgi drugače gledal na njegovo delo — tako partizanski doktrinar kakor entuziast iz Dubrovnika. Eno pa je, Toller prihaja med nas in to je dobro in zdravo.

»Mladost v Nemčiji« je analogija mladosti in starosti nemškega borečega človeka. Je glas, ki z živim dognanjem ugotavlja, da se je mladost proletarskega gibanja

preveč izpostavljala — in rezultat? Danes je videti, danes je čuti!

Knjigo toplo priporočamo! Fotomontaža Bihalyjeva, cena v kartonu Din 45.—, v platnu Din 65.—.

Naroča se: Beograd, Dobročina 6. Dobija pa se tudi v vseh naših večjih knjigarnah. F. K.

Razno

Poslanske dijete znižujejo na Čehoslovaškem. V čehoslovaškem parlamentu predlagajo, da se poslanske dijete zopet znižajo za 4 odstotke. Pa načrtu bi dobivali poslanci 1934 mesečno 3908.70 Kč. Od teh svojih prejemkov plačujejo poslanci klubove lokale, železniške vozovnice in strankin davek. Čisti prejemek potemtakem utegne znašati mesečno 300 Kč. Z znižanjem poslanskih dijet bo prihranil finančni minister v letu 1934 okoli 3.8 milijonov Kč.

Upepeljevanje mrljev v Prazi. Pogrebni zavod mesta Praze objavlja, da je bilo v mesecu novembru upepeljeno v praškem krematoriju 176 oseb. Od tega 93 katolikov, 29 češkoslovaške narodne vere, 11 češkoslovaških evangeličev, 2 nemška evangeličev, 1 avstrijski evangeličev, 3 izraeliti, 1 unitar, 36 brezkonfesionalcev. V istem času je bilo v Prazi pokopanih v zemljo 204 osebe.

Enotno praznično obleko za vse delavstvo v Nemčiji namerava uvesti vlada; temnosinji dvorastni suknjič, istotako dolge hlače in kapo kot jih nosijo naši železničarji, z všitim znakom. K temu še belo srajco, črna ovratnico in črne čevlje. Če bo vlada to kupila bo v redu, ker večina si tega itak ne bo mogla kupiti.

Carina na neveste. V obmejnem ozemlju pri Nahodu med Nemčijo in Češko je bila stara navada, da so mladi Nemci hodili preko meje na Češko po svoje neveste, ki so jim zelo ugajale. Sedaj je Hitlerjeva vlada odredila, da mora vsak Nemec, ki si pripelje nevesto s Češke, plačati zanj na meji 200 mark carine. — Zakaj pa ne? Saj moramo še za mrlje plačati na meji carino.

Umorjeno možko dete v škafli je potegnil iz morja neki ribič v Dubrovniku, ki je šel loviti ribe.

Javljamo tužno vest, da je preminul naš dobri oče, ded, stric

Ivan Rakovec

dne 18. decembra t. l. Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 20. dec. ob 1/2 15 uri iz hiše žalosti, Ljubljana, Vošnjakova ulica št. 20.

V Ljubljani, dne 19. decembra 1933.

Žalujoča rodbina

Prvovrstno blago po nizkih cenah dobite v novootvorenem

TRGOVINI
»DELAJSKI DOM«
r. z. z. o. z.

Maribor, Frankopanova ul. 1.

Delavke, delavci, kupujte svoje življenjske potrebščine v svoji trgovini.

Vsi letni naročniki »Radiowelt« dobe **zastonj** 14 karatno originalno ameriško

zlato nalivno pero
ali pa Kürschnerjev ročni leksikon, (900 strani, 32 tabel) ali eno prvovrstno radijsko cev.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radiowelt«. Naroča se Administration der »Radiowelt« Wien I, Pestalozzengasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon št. 2324.